

gdje je bila članica uredništva za područje normizacije i autorica brojnih članaka. U prvim godinama izdavanja *HZN Glasila*, službenoga glasila *Hrvatskoga zavoda za norme*, bila je njegova glavna urednica, a poslije također članica uredništva za područje normizacije. Pisala je i uvodnike i članke za nekoliko drugih stručnih časopisa.

Službeni odlazak u mirovinu nije značio i prestanak njezine aktivnosti. Rad u inozemnim tijelima, pa tako i na području normizacije temelji se na dokazanoj stručnosti i sposobnosti komunikacije u usuglašavanju različitih interesa. Tu je mr. sc. S. Zima na najbolji mogući način zastupala interese Hrvatske u međunarodnim i europskim organizacijama za normizaciju. A time je uključivala i našu normizaciju u te organizacije, pa je naš *HZN* pravodobno usuglasio normativnu aktivnost s odgovarajućim europskim i svjetskim pravilima. Stečeno znanje i iskustvo mr. sc. S. Zima i dalje će koristiti na dobrobit normizacije. S obzirom na to da to više

ne može biti u Hrvatskoj, novo područje djelovanja su nacionalna normirna tijela susjednih država koja se također spremaju za članstvo u europskim organizacijama za normizaciju i kojima iskustvo koje je *HZN* stekao u tom poslu može znatno olakšati napore. Od srpnja 2010. godine mr. sc. S. Zima, uključena u tim francuskoga normirnog tijela *AFNOR*, kao europska stručnjakinja sudjeluje u provedbi projekta tehničke pomoći *Europske komisije* u Makedoniji i priprema makedonsko normirno tijelo *ISRM* za ispunjavanje zahtjeva za članstvo u *CEN*-u i *CENELEC*-u. Na taj način makedonskim kolegama prenosi neposredno iskustvo u pripremi prijave za to članstvo. Aktivnosti S. Zima u Hrvatskoj su također usmjerene prijenosu znanja i iskustava svima onima koji su zainteresirani za razvoj hrvatske normizacije - izlaganjima na seminarima i drugim skupovima, predavanjima u sklopu različitih programa izobrazbe, stručnim člancima i sl.

Mi koji smo radili na normizaciji u stručnom području plastike i gume vrlo visoko cijenimo njezin doprinos uspješnom radu tehničkih odbora s tog područja. Najprije su to bili *DZNM/TO 61:Plastika* i *DZNM/TO 45:Guma*. Mr. sc. S. Zima bila je među prvima koja je razumjela potrebu da se spoje područja rada tih dvaju odbora u novi *DZNM/TO 531 - Plastika i guma*. To je rezultiralo, među ostalim, maksimalno usuglašenom normizacijskom terminologijom u tim dvama međusobno povezanima područjima i izradom terminološke norme rječnika *HRN EN ISO 472:2007:Plastika - Rječnik te pripremom nacrtu norme HRN ISO 1382:Guma - Terminološki rječnik*.

Iz navedenog proizlazi jasna potreba da se čitateljstvo ovoga časopisa upozna s djelovanjem osobe koja je trajno zadužila ne samo hrvatsku normizaciju. A normizacija je važan dio svakodnevnog života svakog praktičara. A oni su ipak čitatelji u većini.

Ana ŠVOB i Igor ČATIĆ

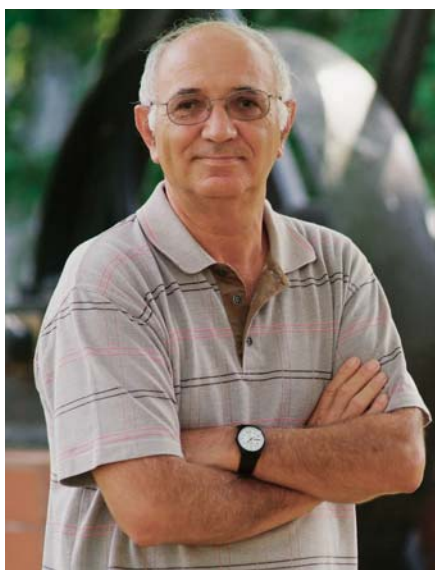
Profesor Igor Čatić – 75. rođendan viđen očima prijatelja

Prije dvije godine imala sam povlasticu napisati nekoliko riječi u povodu okruglog rođendana svoje drage prijateljice Ranke Čatić. Danas se tom povlasticom i čašću koristim za njezina supruga: sveučilišnog profesora dr. sc. Igora Čatića, dipl. ing., koji proslavlja veliku obljetnicu, svojih 75 godina. Teško je sada reći nešto o Igoru, a ne spomenuti Ranku jer njihovi su životi tako povezani i isprepleteni da su nezamislivi jedan bez drugoga.

Ipak... Slavljenu i autorica ovih redaka poznaju se i druže već punih 60 godina. Najveći je to dio naših života. Upoznali smo se u listopadu 1951. godine u tadašnjem *Srednjoškolskom klubu* iznad *Gradske kavane*, gdje je bilo nekoliko prostorija za druženje đaka srednjoškolaca za razgovore, igranje društvenih igara (i to je nekada postojalo), ali i za ples. Samo subotom, ne poslije 22 sata. Sastajali smo se ondje da bismo razgovarali, plesali i – smijali se. Jer voljeli smo se smijati, bilo čemu, družiti se i plesati. Bili smo mladi. Petnaestogodišnjaci.

A Igor i ja družimo se do danas, ne uvijek istim intenzitetom, ali kontinuirano.

U kući obitelji Čatić uvijek smo bili rado primani gosti: cijela gomila mladih ljudi zaposjela bi sva mjesta u sobi – kauče, stolce, ali i pod ako drugdje nije bilo mjesta. Uz divne kolače Igorove majke slušali smo ploče koje je Igor nabavljao ne znam otkuda. Bio je to *jazz*, tada, pedesetih godina prošlog stoljeća, nama ne baš

Prof. dr. sc. Igor ČATIĆ

lako dostupan (sjećam se *Radio Luxembourg* kao iznimke). Uživali bismo u muzici i opet u druženju. A gospodin Julio Čatić, Igorov otac, sa smiješkom nas je gledao iz svoje alatničarske radionice *Štanca*, iz dvorišta, kako na terasi uza zvukove *boogie-woogieja* pokušavamo čak i plesati taj nama tada neobični ples.

I mogla bih tako unedogled.

O biografskim podacima prof. Čatića toliko je toga već napisano i objavljeno i u ovom časopisu da to nije dobro ponavljati. Ipak, nešto malo.

Profesor Igor Čatić rođen je 14. ožujka 1936. godine u Zagrebu. Od malih nogu vezan je uz metale, preradu i obradu, u radionici svog oca gospodina Julija Čatića. Uz gimnaziju završio je i alatničarski zanat (oboje 1954.). Već u to doba pokazao je smisao za poboljšanja i kreiranja novih alata i strojeva. Uvijek je imao ideja za *štancanje* neobičnih predmeta od metala, koje je izrađivao s mnogo uspjeha i mi smo im se divili.

Slučajno ili ne, ali iste godine kada je rođen Igor Čatić, 1936., rođeno je i visokoškolsko obrazovanje u području primjene i prerade polimera, i to, zahvaljujući profesoru Josipu Hribaru, na *Strojarskom odjelu* tadašnjega *Tehničkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu*. Taj je odjel poslije prerastao u *Fakultet strojarstva i brodogradnje*. Tim se polimerima prof. Čatić bavi cijeli svoj radni i poslijeradni vijek. Na tom fakultetu ostvario je akademsku karijeru i 2006. otišao u mirovinu. Ali samo formalno. Da je onda, te 1936., prof. Hribar znao tko će dalje nositi njegove ideje, sigurno bi već tada bio zadovoljan. Jer upravo za predmet *Prerada polimera* biran je Igor Čatić u zvanje izvanrednog profesora na istom fakultetu, gdje je već kao docent predavao niz drugih *polimerskih* i srodnih predmeta.

To su neobične podudarnosti u životu.

Boravci u inozemstvu uvijek su rezultirali novim idejama, koje su najvećim dijelom ostva-

rene. U Parizu, gdje je još kao mladi inženjer 1964. - 1965. Igor boravio uz svoju suprugu Ranku, slučaj je htio da jedan pogled u izlog knjižare, na jednu knjigu i ime njezina autora, dovede do zaposlenja, prvih susreta sa studentima, prvih radova na stranom jeziku i vrlo vrijednih iskustava.

Posjet *Izložbi plastike i gume* u Düsseldorfu 1967. godine bio je zapravo poticaj i početak uspješne znanstvene karijere tada još samo inženjera Čatića. Jer Aachen nije daleko od Düsseldorfa, a ondje je bio, i sada jest, *Institut für Kunststoffverarbeitung* i profesor Georg Menges. To se nije smjelo propustiti. Susret je stvorio uvjete za stipendiju *Deutscher Akademischer Austauschdienst* 1968. Zatim magisterij pa stipendija *Zaklade Alexander von Humboldt* i, konačno, 1972. obrana doktorata na *Fakultetu strojarstva Tehničkog sveučilišta* u Aachenu. A suradnja i nadasve veliko prijateljstvo s prof. Mengesom ne mogu se mjeriti nikakvim stupnjem, stipendijama ni radovima. Tu je čovjek i samo njegove ljudske kvalitete na prvome i jedinome mjestu.

Uvriježeno je mišljenje da se znanstvenik mora baviti ponajprije svojom znanošću. To je svakako točno. No je li i dovoljno? Smije li znanost biti izolirana od društva i društvenih zbivanja? Prema mišljenju mnogih to nikako nije dopušteno. Među najveće pobornike takva razmišljanja svakako pripada i profesor Čatić. Njegove aktivnosti *svuda oko nas* to i potvrđuju.

Još od početka karijere brinuo se za stručne udruge raznih vrsta. Nemoguće ih je sve nabrojiti. Naše današnje *Društvo za plastiku i gumu* zahvaljuje nastanak i postojanje i profesoru Čatiću. I još mnoge druge, ne nužno uvijek vezane za polimerstvo.

Ako poznajem koga tko je tako intelektualno znatiželjan, tako svestrano zainteresiran za različite stvari, tako široko upućen, onda je sigurno na prvome mjestu prof. Čatić. Koliko smo samo sati razgovora proveli u tome, da sam se uvijek iznova čudila nekom novom području u koje se Igor upuštao u svojim razmišljanjima. Nismo se uvijek slagali. Iskreno rečeno, najčešće nismo. Bile su to žučne rasprave, takvu svestranost nisam mogla potpuno nikada razumjeti. Ali to je moj problem. Igor me uvijek uvjeravao u svoje nove ideje. Dolazio je do njih i na najčudnije načine: negdje bi nešto pročitao, to bi ga potaknulo na razmišljanje, otključao bi neku od kutijica kojih ima bezbroj u glavi (znao je koju treba otključati), odmah uočio poveznice između pročitana i onoga već arhiviranoga, dodao tomu neke nove podatke i – eto novog pristupa nekoj staroj ideji, novog područja ili

nove ideje. Ovako napisano zvuči jednostavno. Ali sigurno nije. Nema mnogo ljudi koji su poput Igora sposobni povezati moguće s nečim drugim mogućim, ali sasvim drukčijim. Za to je potrebno veliko znanje, ali i posebna sposobnost. I tu je Igor najbolji od dobrih.

Prvi me put zaprepastio nakon povratka iz Amerike idejom o povezivanju tehnologije i teologije, Tunerovom obrazovnom piramidom znanja, koja u temeljima sadržava matematiku, a na vrhu je teologija. To je tražilo točno definiranje pojmova, što je opet dovelo do sustavnog bavljenja jezikom, ali i filozofijom.

Jezik je uvijek bio *opsesija* profesora Čatića. Točno značenje svakog pojma bilo je nužno pri tumačenju novih ideja. I uopće svega što nas okružuje. Ima pravo u tome. Mnogo bi nesporazuma bilo izbjegnuto, i u svakodnevnom običnom životu, da svi znaju točno značenje pojma i riječi koje upotrebljavaju. A kako Igor ne staje na pola puta ili rečenice, pretočio je ta svoja istraživanja u norme, a na kraju i u rječnik. Zajedno s Rankom napisao je stručni *Englesko-hrvatski rječnik polimerstva*, koji je u konačnom obliku izašao 2002. godine.

I opet moram priznati da često nisam razumjela novo nazivlje koje mi je znao objašnjavati, nove poveznice među različitim idejama. I moj bi komentar, barem na početku razgovora bio: *Zar opet nešto novo, Iгоре, novo područje? Postoji li još što nisi dotaknuo?* Rasprave su znale biti i prilično žustre. Njegov bi komentar bio: *Ti se nikada ne slažeš sa mnom, a moj: Ja to ne mogu razumjeti.*

U znanstvenim krugovima prevladavalo je mišljenje da znanstvene članke treba pisati na jednom od stranih jezika (pretežno engleski ili njemački) da bi se mogli plasirati u strane časopise i predočiti stranoj znanstvenoj zajednici. I tu je profesor Čatić bio svojstven. S time se složio, ali djelomično. Jer što će biti s našim hrvatskim jezikom, nazivljem i terminologijom ako ne budemo njegovali svoj, hrvatski jezik?! On će zakržljati, neće se dalje razvijati, a to se ne smije dopustiti. Imao je pravo. Naš jezik treba čuvati, njegovati i – poštovati. Ne dopustiti njegovo obezvrjeđivanje, jer sažetak svih članaka, ako se radi o razumijevanju strane javnosti, ionako je uvijek i na stranom jeziku.

Promicanje znanosti među *običnim pukom* jedna je od važnih djelatnosti našeg slavljenika. Na tom polju sigurno ga zna i prepoznaje najviše ljudi. Tko bi mogao nabrojiti sve televizijske i radijske emisije u kojima je gostovao, popularne članke u raznim časopisima koje je napisao, mnogobrojne novinske članke koji su ugledali svjetlo dana i po kojima je prepoznatljiv. Možda bi to mogao samo sam autor. Prije dvadeset

godina dobila sam od Igora na dar *knjižicu*. Igor Čatić: *Životopis s popisom radova*, stanje 30. rujna 1991. Sada bih sa zadovoljstvom vrlo rado primila i dodatak, nadopunu, s dodatnih 20 godina. I tomu se nadam. Očekujem li previše, Iгоре?

Naš časopis *Polimeri* bio bi nepotpun bez *ministra vanjskih poslova*, odnosno urednika za inozemstvo prof. Igora Čatića. Ostvario je bogatu suradnju i svi glavni i izvršni urednici časopisa sigurno su mu zahvalni. Kao i na potpori i brizi za to da *Uredništvo* još nalazi mogućnosti da časopis izlazi i nalazi put do čitatelja.

Nije sve u radu, mislim na znanost, popularizaciju, društveni rad. Sve to mora imati i neki *ispušni ventil*. To je za profesora Čatića glazba, umjetnost i – njihova vikendica. I sada bih mogla ponoviti sve ono što sam o tome spomenula na obljetnicu svoje prijateljice Ranke: silnu ljubav prema glazbi – klasičnoj i *jazzu*, i operama i izložbama koje se ne propuštaju. I uvijek novim i novim, često i raritetnim kompaktnim diskovima (kao nekada pločama) s glazbom koja stalno traje kod obitelji Čatić. A ako se u Pribiću kod Krašića može malo trave i pokositi, bit će ružičnjak Rankin još ljepši. I tako opet skladno zajedno dalje.

I lijepi i oni manje lijepi trenutci iz života vriedni su sjećanja. U lijepima se ponovno uživa, iz manje lijepih može se nešto naučiti ili ih nastojati ne prečesto izvlačiti na površinu. I optimistično ići dalje s vjerom u dobro i lijepo.

I zaželimo još puno članaka u novinama, puno radijskih i televizijskih nastupa. Puno koncerata za slušanje i gledanje i trave za košenje.

A zar nije lijepo imati prijatelja koji ti 60 godina tumači svoje ideje, pa makar ih i ne razumjela uvijek i često se ne slagala s njima!? Ali da, to traje 60 godina! I neka traje još dugo, dugo! Ja neću ništa bolje razumjeti, Igor neće prestati s novim idejama i tako ćemo i nadalje imati razloge za druženje, za *svađe* i veliko i dugotrajno prijateljstvo.

Čestitajući svojem prijatelju Igoru, želim to učiniti i svojoj prijateljici Ranki. Njih dvoje su tako zajedno, tako povezani, tako *jedno* da je i njihov rođendan gotovo zajednički: Rankin 11. ožujka, Igorov 14. ožujka. Godine nećemo spominjati. Dobre želje za zdravlje i radost u zajedništvu upućujem oboma, neka mi se pridruže svi koji ih znaju i poznaju. Iskreno i od srca.

Vesna MARIĆ

Lijepim željama pridružuje se i Uredništvo Polimera.